

▲ Po pár metrech cesty lesem se před vámi vynoří mokřadní oáza plná života – Velikonoční rybník.

Velikonoční rybník – nová přírodní památka aneb pohádková divočina pod vodou

Pavla Tájková, Správa CHKO Slavkovský les a krajské středisko Karlovy Vary

Rybník, který byl ponechán zcela přírodním procesům se proměnil v hluboký mokřad plný života. Zásluhou současného hospodáře zde nejsou chovány ryby, a proto zde našla útočiště řada na mokřady vázaných druhů živočichů a rostlin, kteří jsou již v dnešní krajině vzácností. Jsou to především obojživelníci, kterých se zde vyskytuje celkem 8 druhů, z čehož 7 patří mezi zákonem chráněné. Zjištěno zde bylo také 16 druhů vážek (z toho 1 druh zvláště chráněný a 5 druhů z Červeného seznamu). Pro svoji unikátní přírodní hodnotu zde bude během několika příštích měsíců vyhlášena přírodní památka, první zoologické chráněné území ve Slavkovském lese.

Obojživelníci ozvláštňují Velikonoční rybník především brzy na jaře. Samci skokanů ostronosých (*Rana arvalis*) se zbarví do pastelově šedomodré barvy a soupeří mezi sebou poetickým tichým bublavým koncertem o samičky. Pokud jste u rybníka ve správný čas, můžete vidět až desítky

modrých žabáků vyhlížejících samičky mezi bulty ostřic. Je však potřeba velké trpělivosti a pomalých pohybů! V případě pocitu ohrožení žabáci rychle mizí pod hladinou.

- ▲ Někdo se dvoří zpěvem, někdo skládá básně, skokani ostronosí na pár dní zmodrají.
- ▶ Blatnice skvrnitá – při pohledu do jejích očí se nemůžete divit legendám o zakletých princeznách. Všechny fotografie Přemysl Tájek.

▲ Velikonoční rybník koncem dubna v době rozmnožování obojživelníků. Foto Přemysl Tájek.

Nejzajímavější žábou Velikonočního rybníka je skrytě žijící blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*), malá žabka s moudrým, jakoby zakletým pohledem, která je pravou žabí princeznou. Už méně krásní jsou její rosolovité pulci, kteří jsou téměř dvakrát větší než dospělá žába. Ti mohou měřit až 18 cm! Kromě dvořících se rytířů a zakletých princezen tu však najdeme i opravdového

▲ Samec čolka velkého. Foto Jiří Mařík.

▲ Vážka jasnoksvrná. Foto Přemysl Tájek.

draka! Čolek velký (*Triturus cristatus*), který našel útočiště v bohaté podvodní vegetaci, ho svým vzhledem s výrazným hřbetním hřebenem a rudým břichem velmi připomíná!

Od konce jara se pak rybník promění v ráj pestrobarevných vážek. Největším klenotem je vážka jasnoksvrná (*Leucorrhinia pectoralis*), která žije pouze v prosluněných vodách bez rybích predátorů. Do palety barev živočišné říše přispívá i šídlo červené (*Anaciaeschna isosceles*) nebo šídlo modré (*Aeshna cyanea*).

Z bohatě vyvinuté vodní vegetace se zde vyskytují také dva druhy vzácných rostlin – ostřice vyvýšená (*Carex elata*) a zvláště chráněný zevar nejmenší (*Sparganium natans*).

Svá největší bohatství odkrývá tento donedávna bezejmenný rybník o velikonočích, kdy zde byl také uskutečněn první průzkum obojživelníků (Tájek 2009). Původní název, stejně tak jako důvod a doba vzniku je nám však zatím neznámá. Jedná se o velice zajímavou vodohospodářskou stavbu se dvěmi hrázemi a bez znatelného přítoku. Rybník je tedy syčen pravděpodobně spodními vodami. Dle historických leteckých snímků se nejedná o historickou stavbu – jeho stavba započala jistě až po r. 1970, proto je zajímavá i poměrně vysoká míra současného zazemnění. Současná rozloha je asi 1,7 ha, volná vodní hladina však netvoří ani polovinu plochy.

Díky kladnému vztahu k přírodě současného vlastníka – firmě Farma Otročin a. s. bude počátkem příštího roku vyhlášen jako přírodní památka

▲ Velikonoční rybník fotografovaný ze stejného místa začátkem června, kdy se stává rájem vážek. V popředí porosty přesličky počíní. Foto Přemysl Tájek.

Velikonoční rybník. Cílem je zachování tohoto unikátního mokřadu a umožnit dlouhodobou existenci populací výše zmiňovaných druhů obojživelníků, vážek i rostlin. Optimální péčí o rybník je i nadále ponechání přírodním procesům bez aktivního hospodaření. V dlouhodobém horizontu bude pro zachování vodní plochy pravděpodobně nutné částečné odbahnění.

Literatura:

Hanel L., Dolný A. et Zelený J. (2005): Odonata (vážky), 125–127 in: Farkač J., Král D. et Škorpiak M. [eds.]: Červený seznam ohrožených druhů České Republiky. Bezobratlí. AOPK ČR, Praha. 760 pp.

Tájek P. (2009): Mapování výskytu obojživelníků ve Slavkovském lese, závěrečná zpráva programu Ochrana biodiverzity ČSOP. – Ms. 18 pp.

Pozvánka na výlet a objevování pokladů Velikonočního rybníka

Rybník leží 1,5 km západně od obce Měchov, nad málo navštěvovaným údolím Otročinského potoka, v lesích mimo veškeré turisticky značené trasy nebo cyklostezky, přeci je však poměrně snadno dostupný po širokých lesních cestách. V turistické mapě místo najdeme také díky nedalekému místopisnému názvu „U chaty“. Až dojdete k průseku pod elektrickým vedením, na správném místě (u porostu arnik na kraji lesa) se musíte vydat do smrkového lesa. Po pár metrech se před vámi nečekaně vynoří vodní oáza překypující životem.

To je však jen polovina úspěchu. Pokud chcete poznat také blíže jeho obyvatele, je zapotřebí návštěva ve správnou dobu a také trpělivost.

Skokani ostronosí jsou modří pouze několik dní v roce a to během dubna v závislosti na průběhu počasí. Na hromadná trdliště na osluněné hladině mezi bulty ostřic se scházejí při výraznějším oteplení. Na blatnice skvrnitě nebo čolky je pak nejlepší se vypravit v průběhu dubna a května v noci se svítilnou nebo se sítkou. Samci blatnic sedí u samého dna a ozývají se tichým „kvokáním“, které je nejlépe slyšitelné právě v noci. Posvícením do vody pak můžeme zahlédnout i všechny druhy čolků, kteří se vydávají na lov. I přes den se nám však podaří v husté vegetaci neviditelné obojživelníky ulovit třeba do rybářského keseru. V tomto případě však musíme dávat pozor, abychom při lovu nepoškodili jejich snůšky! Přeji příjemné objevování krás naší přírody.